

HUS-kuntayhtymän energiatehokkuussopimuksen toimintasuunnitelma 2017–2025

1 Kunta-alan energiatehokkuussopimus 2017–2025

HUS on kunta-alan energiatehokkuussopimuksessa (hallitus 12.12.2016) sitoutunut merkittävään energiatehokkuuden parantamiseen vuosina 2017–2025. HUS:n tavoitteena on saavuttaa vuoden 2025 loppuun mennessä energiansäästötoimenpiteitä yhteensä **19507 MWh/a**. Energiansäästö saadaan raportoiduista energiansäästötoimenpiteistä laskemalla niille säästövaikutukset yhtä vuotta kohden. Tavoite on asetettu vastaamaan 7,5 %:a vuoden 2015 siitä energiakulutuksesta, joka kohdistuu sopimuksen ilmoitettuun rakennuskantaan ja muuhun energian käyttöön. Sopimuksen rakennuskantaan on huomioitu HUS:n palvelurakennuskanta ja sairaaloiden yhteydessä olevat asuinrakennukset. Energiansäästön välitavoite vuoden 2020 loppuun mennessä on **10404 MWh/a**. Energiansäästöavoitetta voidaan tarkistaa sopimuskaudella Energiaviraston päätöksellä, mikäli energiankäyttö muuttuu olennaisesti rakenteellisten tai omistuksellisten muutosten vuoksi.

Vuosittainen tavoite on saavuttaa keskimäärin 1 %:n säästötoimenpiteiden kertymä vuosittain vuoden 2015 energiakulutukseen nähden vuoden 2020 loppuun asti ja 0,7 %:n kertymä vuoden 2025 loppuun asti.

- Vuosina 2017–2020 tavoite on noin 2600 MWh/a vuosittain
- Vuosina 2021–2025 tavoite on noin 1820 MWh/a vuosittain
- Koko sopimuskauden keskimääräinen vuositavoite on 2170 MWh/a.

Säästötoimenpiteiden laskentasäännöt on päivitetty Energiaviraston ja Motivan julkaisuun *Energiatehokkuussopimukset 2017–2025, Säästövaikutusten laskenta ja dokumentointi, Yleisiä pelisääntöjä, 9/2017*. Motiva Oy, Helsinki, Syyskuu 2017.

Energiansäästöavoitteen lisäksi sopimuksen tavoitteena on energiatehokkuuden jatkuva parantaminen ja sitä tukevat osatavoitteet sekä uusiutuvien energialähteiden käytön edistäminen.

2 Energiatehokkuussopimuksen toimintasuunnitelma 2017–2025

Tämä energiatehokkuussopimuksen toimintasuunnitelma kaudelle 2017–2025 esittää miten sopimuksen toimeenpano organisoidaan, niin että toimeenpano sisältyy HUS:n jatkuviin toimintoihin ja ohjelmiin. Organisointi käsittää sopimustoiminnan toimeenpanon vastuunorganisaation määrittelyn ja päätehtävät. Toimintasuunnitelma tulee pitää ajan tasalla ja dokumentoida merkittävät vuosittaiset muutokset. HUS:ssa tavoitteena on päivittää toimintasuunnitelma vuosittain sopimuskauden aikana. Samalla toimintasuunnitelma toimii energiatehokkuustyötä ohjaavana työkaluna.
Toimintasuunnitelma julkaistaan HUS:n verkkosivuilla Ympäristövastuu -osiossa.

2.1 Toimintasuunnitelman liitynnät muihin ohjelmiin ja johtamisjärjestelmiin

Energiatehokkuussopimus ja sen toimintasuunnitelma ovat olennainen osa HUS:n ympäristöjohtamisjärjestelmää.

HUS:n ympäristöohjelmassa 2016–2020 (hallitus 9.5.2016) on asetettu tärkeimmiksi päämääriksi

- Ympäristötietoisuuden ja -johtamisen kehittäminen
- Ympäristöhaittojen jatkuva vähentäminen
- Resurssiviisauden sisällyttäminen osaksi kaikkea toimintaa.

Näiden saavuttamiseksi asetettiin kuusi päätavoitetta, joista yksi on

- HUS jatkaa energiatehokkuustyötä uudella kuntien energiatehokkuussopimuksella

Muista ympäristöohjelman 2016–2020 päätavoitteista kolme tavoitetta ovat olennainen osa myös HUS:n solmiman kunta-alan energiatehokkuussopimuksen 2017–2025 (hallitus 12.12.2016) tavoitteita. Nämä tavoitteet ovat

- Jokainen huslainen tuntee oman työnsä ympäristövaikutukset ja mahdollisuutensa vaikuttaa niihin
- HUS:n hankinnoissa huomioidaan vastuullisuus entistä paremmin
- Kiinteistöjen ympäristövaikutukset huomioidaan niiden koko elinkaaren ajalta.

HUS:n sitoutuminen vastuulliseen ja kestävään hankintaan huomioidaan **hankintastrategiassa** (hallitus 6.6.2016) ja **hankintaohjeessa** (HUS pysyväisohje 10/2017).

Lisäksi energiatehokkuussopimus korostaa energiatehokkuuden jatkuvan parantamisen ja uusiutuvien energialähteiden käytön edistämisen sisällyttämistä osaksi käytössä olevia strategioita ja johtamisjärjestelmiä. Vastaavasti ympäristöohjelman 2016–2020 tavoitteena on integroida ympäristöjohtaminen osaksi laatu- ja muuta johtamista.

2.2 Toimintasuunnitelman päivityskäytännöt

Tätä energiatehokkuussopimuksen toimintasuunnitelmaa 2017–2025 päivitetään vuosittain samassa yhteydessä kuin laaditaan HUS:n vuosittainen ympäristöohjelma. HUS-Tilakeskuksen ja HUS-Kiinteistöt Oy:n yhteinen **HUS:n kiinteistötoimen energiatehokkuustyöryhmä** valmistelee päivitykset ja esittää ne vuosittain HUS:n kiinteistöjohtajan päätettäväksi. Kiinteistötoimen energiatehokkuustyöryhmä laatii suunnitelmaan päivitykset syyskauden kokouksissaan.

HUS-Ympäristökeskus kartoittaa päivitystarpeet kiinteistöjen käyttäjien ja toiminnan kannalta **HUS:n ympäristö- ja energiatyöryhmässä** yhteistyössä HUS:n ympäristövastuuryhmien kanssa. Kiinteistöjen käyttäjien ja toiminnan energiatehokkuustavoitteet huomioidaan ensisijaisesti vuosittaisessa ympäristöohjelmassa ja tarvittavilta osin energiatehokkuuden toimintasuunnitelmassa. **HUS-Ympäristökeskus** valmistelee vuosittaisen ympäristöohjelman, joka hyväksytään HUS:n kiinteistöjohtajan päätöksellä.

Toimintasuunnitelmaan vuosittain tehdyt merkittävät muutokset organisoinnista, käytänteistä ja sopimuksen tavoitteiden toimeenpanosta dokumentoidaan toimintasuunnitelman liitteeksi.

2.3 Sopimukseen liitetty energiankäyttö

2.3.1 Rakennuskanta

Sopimukseen liitetty rakennuskanta käsittää HUS:n palvelurakennukset, joissa on päätäntävalta ja siten vaikutusmahdollisuus säästötoimenpiteiden toteuttamiseen. Palvelurakennusten lisäksi mukana ovat ne sairaaloiden yhteydessä olevat asuinrakennukset, joiden energiahuolto tapahtuu sairaaloiden kautta.

Kiinteistötoimen energiatehokkuustyöryhmä ylläpitää toimintasuunnitelman rakennuskannan listausta ja rakennusten raportointitietoja (tilavuus, pinta-ala). Sopimuksen rakennuskannan muutokset tarkastellaan vuosittain viimeistään joulukuussa, jotta ne voidaan ottaa huomioon alkuvuonna tapahtuvissa raportoinneissa ja sopimusraportoinnissa huhtikuun loppuun mennessä. Kiinteistötoimen energiatehokkuustyöryhmä päivittää sopimuksen rakennuskantaan uudet rakennukset, uudet rakennusosat ja merkittävät rakennusten laajennukset. Lisäksi huomioidaan omistajamuutokset ja mahdolliset rakennusten tai niiden osien purkamiset. Rakennuskannan muutosten ohella merkittävät energiankäyttöön vaikuttavat tai liittyvät toiminnan muutokset huomioidaan vastaavalla tavalla energiatehokkuussopimuksen raportoinnissa.

Merkittävät rakenteelliset tai omistukselliset muutokset voivat vaikuttaa olennaisesti sopimuksen piirissä olevaan energiankäyttöön. Tähän liittyen HUS voi tarvittaessa esittää kirjallisesti sopimuksen tavoitteen muutosesityksen Energiavirastolle. Merkittävissä tavoitteen muutoksissa toimintasuunnitelma ja tavoitteen muutosesitys viedään HUS:n hallitukseen.

2.3.2 Muu energiankäyttö

Omalla kalustolla tapahtuvien kuljetusten ja omien työkonoiden energiankäyttö huomioidaan sopimusraportoinnissa. Kalustoon huomioidaan ajoneuvot ja työkonoidet, joiden polttoaineiden tai käyttöenergian kulutus on eroteltavissa rakennusten energiankulutuksesta. Tässä yhteydessä seurataan polttoaineen kulutusta ja kuljetussuoritetta tai ajomatkaa ajoneuvotyyppiä kohden. Energiansäästömahdollisuuksia voidaan löytää lähinnä ajoneuvo- ja työkonohankintojen kautta, koska suurin osa HUS:n toimintaan liittyvistä kuljetuksista on ostettuja palveluja. Sopimus koskee ostettuja palveluita vain hankintamenettelyjen soveltamisen kautta ja hankinta-asiat on huomioitu toimintasuunnitelman kohdassa 4.7 energiatehokkuus julkisissa hankinnoissa.

2.3.3 Toiminta

HUS:n toiminnan energiatehokkuutta kehitetään jatkuvan parantamisen periaatteiden mukaisesti. Toiminnan energiatehokkuus huomioidaan vuosittaisissa ympäristöohjelmissa. Tavoitteena on energiatehokkaiden toimintamallien kehittäminen sekä energiatietoisuuden edistäminen viestinnän, perehdytyksen ja koulutuksen avulla.

3 Sopimuksen mukaisen toiminnan organisointi

Energiatehokkuuden jatkuva parantaminen edellyttää sopimuksen mukaisen toiminnan hyvää organisointia sekä toimenpiteiden suunnittelua ja toteuttamista. Sopimuksen tavoitteiden toteuttamiseksi energiatehokkuustyön organisoinnissa huomioidaan seuraavat osa-alueet:

- energiatehokkuuden toimintasuunnitelman toteutuksen seuranta ja suunnitelman vuosittainen päivitys
- rakennusten energiatehokkuuden kehittäminen ja seuranta
- rakennushankkeiden energiatehokkuuden edistäminen, ohjeistus ja seuranta
- toiminnan energiatehokkuuden kehittäminen ja seuranta

3.1 Sopimuksen vastuuhenkilö

Sopimuksen vastuuhenkilö: kiinteistöjohtaja Vesa Vainiotalo, HUS-Tilakeskus. Sopimuksen vastuuhenkilö huolehtii, että sopimuksen toimeenpano ja tehtävät organisoidaan ja resursoidaan, jotta sopimuksen toimeenpanon mukaisten toimenpiteiden toteuttaminen sekä asetettujen tavoitteiden saavuttaminen on mahdollista.

3.2 Sopimuksen yhdyshenkilö

Sopimuksen yhdyshenkilö: erikoissuunnittelija Jani Valkama, HUS-Ympäristökeskus, HUS-Tilakeskus.

Sopimuksen yhdyshenkilö toimii yhteyshenkilönä sopimusosapuoliin, Motivaan ja omassa organisaatiossa. Yhdyshenkilön tehtäviä ovat lisäksi kiinteistötoimen energiatehokkuustyöryhmän sihteerin tehtävät, toimiminen ympäristö- ja energiatyöryhmässä ja sopimuksen raportointivastuuhenkilönä toimiminen.

Vastuuhenkilö ja yhdyshenkilö raportoivat sopimuksen tavoitteiden edistymisestä vuosittain HUS-konsernin johtoryhmälle.

3.3 Kiinteistötoimen energiatehokkuustyöryhmä

HUS-Tilakeskus ja HUS-Kiinteistöt Oy tekevät yhteistyötä HUS:n kiinteistötoimen energiatehokkuustyöryhmässä vastaten HUS:n kiinteistökannan energiatehokkuuden kehittämisestä ja seurannasta. Työryhmän tehtäviä ovat:

- Energiakatselmussuunnitelman laadinta ja seuranta
- Energiatodistusten seuranta
- Energiankulutuksen seuranta ja energiamittaroinnin kehityksen seuranta
- Energiatehokkuutta edistävien hankkeiden kartoitus ja seuranta
- Energiansäästötoimenpidesuunnitelmien laadinta, seuranta ja päivitys
- Energiansäästötoimenpiteiden seuranta, niiden lähtötietojen keruun koordinointi ja toimenpiteiden raportoinnin koordinointi
- Toimintamallin kehittäminen säästötoimenpiteiden jatkuvan ympärivuotisen tiedonkeruun edistämiseksi
- Energiatehokkuutta parantavien toimenpiteiden yhteenvedon laadinta ja raportointi HUS:n hallinnolle
- Energiatehokkuuteen liittyvien koulutusten ja viestinnän suunnittelu kiinteistöhallinnan ja ylläpidon osalta
- Energiatehokkuussopimuksen toimintasuunnitelman päivitysten suunnittelu.

3.4 Ympäristö- ja energiatyöryhmä

HUS:n toiminnan osalta ja rakennusten käyttäjien näkökulmasta HUS:n ympäristöverkoston ympäristövastuuryhmät tekevät yhteistyötä HUS-Ympäristökeskuksen johdolla HUS:n ympäristö- ja energiatyöryhmässä. Työryhmän tehtäviä ovat:

- HUS:n pitkäaikaisten ja vuosittaisten ympäristöohjelmien valmisteluun osallistuminen
- Ympäristövastuuryhmien tukeminen toimintayksiköiden vuosittaisten ympäristöohjelmien laatimisessa
- Ympäristöasioiden ja energiatehokkuuden kehittäminen
- Energiatehokkuuden ja ympäristöasioiden viestinnän ja koulutuksen kehittäminen
- HUS tason kehitysehdotusten valmistelu
- Toimintaan liittyvien energiatehokkuustoimenpiteiden kartoitus.

3.5 Resurssit ja budjetointi

Päätökset resurssien käytöstä ja budjetoinnista tehdään HUS:n hallintosäännön ja toimintaohjeiden mukaisesti. Energiatehokkuustyön resurssien käyttöä suunnataan tehtäväkenttien mukaisesti HUS:n kiinteistötoimen energiaterhokkuustyöryhmässä ja HUS-Ympäristökeskuksessa ja toimintayksiköittäin (sairaanhoitoalueet, HYKS tuloyksiköt, tukipalvelut, liikelaitokset) johtoryhmissä ympäristövastuuryhmien raportoinnin pohjalta.

3.6 Energiansäästötoimenpiteiden suunnittelu

HUS-Tilakeskuksen kiinteistöhallinto ja HUS:n kiinteistötoimen energiaterhokkuustyöryhmä laativat vuosittain energiansäästötoimenpiteiden suunnitelman kiinteistöittäin kahdelle vuodelle.

Lisäksi kiinteistötoimen energiaterhokkuustyöryhmä laatii pitkän ajan energiansäästötoimenpiteiden suunnitelman vuosille 2018–2025 suunnitelmissa olevien hankkeiden perusteella. Pitkän ajan suunnitelmaa päivitetään vuosittain hankkeiden edetessä ja suunnitelmat tarkennetaan kaksivuotiseen suunnitelmaan. Pitkän aikavälin suunnitelmaa täydennetään erillisillä energiaterhokkuutta edistävillä hankkeilla, joita työryhmä kartoittaa vuosittain.

Kokonaan toimintaan liittyviä mahdollisia energiansäästötoimenpiteitä kartoitetaan myös HUS-Ympäristökeskuksessa ja ympäristö- ja energiatyöryhmässä. Toimenpidesimerkkien avulla pyritään löytämään potentiaalisia sopimuksessa huomioitavia säästötoimenpiteitä.

3.7 Raportointivastuut ja raportointitietojen keruukäytännöt

Energia-asioita raportoidaan varsinaisen sopimusraportoinnin ohella HUS:n tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sekä HUS:n ympäristökertomukseen. Näissä käytetään energiankulutuksen osalta samoja lähtötietoja. Lisäksi energiaterhokkuussopimuksen tavoitteiden ja energiaterhokkuuden toimintasuunnitelman toteutuksesta raportoidaan HUS-konsernin johtoryhmälle.

Raportoitavat energiankulutukseen ja energiaterhokkuuteen liittyvät asiat:

- HUS-Tilakeskuksen tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen koostetaan tammikuussa energian kulutus- ja kustannustietoja HUS-Tilakeskuksen maksaman energian osalta. Toimintakertomukseen kootaan merkittävimmät energiakulutuksen muutoksiin vaikuttaneet tekijät ja energiaterhokkuuden kehittymiseksi tehdyn työn kuvaus.
- HUS:n ympäristökertomuksessa (maalis-huhtikuu) seurataan HUS:n energiankulutuksen kehitystä osana resurssien käytön seurantaa ja tarkastellaan energiaterhokkuutta ja energiansäästöä yhtenä osana HUS:n ympäristöverkoston työtä. Ympäristökertomuksessa seurataan energiaterhokkuuden tunnuslukujen kehittymistä.
- Sopimusraportoinnissa raportoidaan huhtikuun loppuun mennessä edellisen vuoden energiankäytöstä, energiansäästötoimenpiteistä ja niiden säästövaikutuksista sekä muiden sopimustavoitteiden toteutumisesta.
- Energiaterhokkuussopimuksen tavoitteiden ja energiaterhokkuuden toimintasuunnitelman toteutuksesta raportoidaan HUS-konsernin johtoryhmälle vuosittain sopimuksen vuosiraporttien valmistuttua.

3.7.1 Raportointitietojen keruu

Kiinteistötoimen energiatehokkuustyöryhmä vastaa raportointitietojen keruusta rakennuksia koskien. Säästötoimenpiteitä ja niiden laskennan lähtötietoja kerätään kiinteistöjen tekniseltä ylläpidolta HUS-Kiinteistöt Oy:n energia-asiantuntijan koordinoimana ja hankkeista. HUS-Ympäristökeskus vastaa toiminnan energiatehokkuuden jatkuvaan parantamiseen liittyvien lähtötietojen keruusta osana HUS:n vuosittaisen ympäristöohjelman raportointitietojen keruuta.

HUS-Kiinteistöt Oy:n energia-asiantuntija ja sopimuksen yhdyshenkilö kokoavat energiankulutustiedot vuosittain tammikuussa. Energiakulutukset kootaan kulustietolomakkeille raportointialueittain.

HUS-Ympäristökeskus kerää raportoinnin lähtötietoja ympäristövastuuryhmiltä vuosittain marras-joulukuussa laadittavalla kyselyllä. Raportointitiedot pyydetään tammikuun puoliväliin mennessä. Raportoinnilla kartoitetaan ajoneuvojen polttoaineen kulutusta, energiatehokkuuden huomioivia hankintoja sekä energiatehokkuuden jatkuvaan parantamiseen liittyen kehitettyjä toimintamalleja sekä koulutus- ja viestintätoimintaa.

3.7.2 Energiansäästötoimenpiteiden lähtötietojen keruun kehittäminen

Kiinteistötoimen energiatehokkuustyöryhmä kehittää toimintamalleja säästötoimenpiteiden jatkuvan ympärivuotisen tiedonkeruun edistämiseksi. Tavoitteena on vuoden 2018 aikana ottaa käyttöön ympärivuotinen toimenpiteiden raportointi ja seuranta, jossa merkittävä osa toimenpiteistä saataisiin raportointiin jo ennen maaliskuuta. Tämä tehostaa kiinteistötoimen energiatehokkuustyöryhmän työtä, koska säästökertymän seurantaan ei tule vastaavaa viivettä kuin kerran vuodessa toteutettavassa raportointitietojen keruussa.

- Tavoitteena on kirjata säästötoimenpidesuunnitelmat huoltokirjaan, jonka avulla toteutusta seurataan
- Tavoitteena on rakennushankkeiden energiatehokkuustoimenpiteiden seurannan kehittäminen sopimusraportoinnin kannalta entistä järjestelmällisemmäksi.

Rakennushankkeissa Energiatehokkuuden varmistaminen HUS-rakennusinvestoinneissa –ohjeen (HUS-Tilakeskus 7.7.2015) mukaisesti hankeselvitysvaiheessa täsmennetään energiankulutustavoite ja määritellään energiansäästön päätarkaisut. Tavoitteet ja niiden toteutuminen kirjataan projektin energiasurantakaavakkeelle, johon täydennetään suunnittelu- ja toteutusvaiheissa sovitut energiansäästötarkaisut ja simulointien sekä laskentojen tulokset. Ohjeen kehitys aloitetaan vuoden 2017 lopulla tavoitteena sujuvoittaa myös raportointitietojen keruuta. Ohjeen kehityksen myötä jatkossa pyritään siihen, että energiansäästötoimenpidesuunnitelmat viedään huoltokirjaan ja täsmennetään ja todennetaan hankkeen edetessä.

3.7.3 Raportointi energiatehokkuussopimusten seurantajärjestelmään

Kiinteistötoimen energiatehokkuustyöryhmä ja sopimuksen yhdyshenkilö koordinoivat raportointia Motivan ylläpitämään sopimuksen seurantajärjestelmään.

- HUS-Kiinteistöt Oy:n palveluntuottajan edustajat laskevat ja raportoivat säästötoimenpiteet seurantajärjestelmään raportointialueittain.
- Sopimuksen yhdyshenkilö raportoi jatkuvaan parantamiseen liittyvät tiedot ja toimittaa energiankulutustiedot raportointialueittain.

4 Sopimuksen tavoitteiden edistäminen

4.1 Energiatohokkuuden huomioon ottaminen suunnittelun ohjauksessa

Sopimuksen tavoitteena on, että uudis- ja korjausrakentamiseen liittyvässä päätöksenteossa otetaan huomioon toteutusvaihtoehtojen energiatohokkuus ja elinkaarikustannukset yhtenä valintakriteerinä. Rakennusten suunnittelun ohjausta ja suunnittelun ja rakentamisen valvontaa kehitetään niin, että tekniset ja järjestelmävalinnat perustuvat mahdollisimman suuressa määrin elinkaarietdullisuuteen ja energiatohokkuuteen.

Energiatohokkuuden varmistaminen HUS-rakennusinvestoinneissa -ohjetta (2009) on päivitetty säännöllisesti (2012, 2015); viimeksi vuonna 2015 (HUS-Tilakeskus 11.8.2015). Energiatohokkuuslainsäädännön ym. vaatimusten muuttuessa ohjetta päivitetään säännöllisesti, jotta se pysyy toimivana työkaluna HUS:n uudis- ja korjausrakentamisen suunnittelijoille. Ohjeen päivitystarvetta arvioi ja päivitystä koordinoi kiinteistötoimen energiatohokkuustyöryhmä. Kiinteistötoimen energiatohokkuustyöryhmä seuraa myös ohjeen käyttöä ja käytettävyyttä. HUS-Tilakeskus ja HUS-Kiinteistöt Oy aloittavat ohjeen päivittämisen vuoden 2017 aikana. Tavoitteena on, että uusi päivitys julkaistaan vuonna 2018.

Tavoite kaudella 2017–2025: Energiatohokkuuden varmistaminen HUS-rakennusinvestoinneissa -ohjeen ajan tasalla pitäminen suhteessa energiatohokkuusvaatimukseen ja –tavoitteisiin.

Tavoite vuonna 2018: Päivitetyn ohjeen julkaisu vuonna 2018.

4.2 Energiakatselmukset

Sopimuksen tavoitteena on kaikkea energiankäyttöä koskevien kokonaisvaltaisten energiakatselmusten suunnitelmallinen toteuttaminen rakennusten sekä muun toiminnan taloudellisesti kannattavien energiansäästömahdollisuuksien selvittämiseksi. Kiinteistötoimen energiatohokkuustyöryhmä koordinoi kiinteistöjen energiakatselmuksia ja kartoittaa muita mahdollisia katselmuskohhteita, joiden energiakulutus tai säästöpotentiaali on merkittävä. Energiakatselmusten suunnitelmaan kirjataan käyttöönottokatselmukset, olemassa olevien kohteiden energiakatselmukset ja seurantakatselmukset. Suunnitelman päivitystarvetta tarkastellaan vähintään vuosittain tai tarpeen mukaan useammin.

Kiinteistötoimen energiatohokkuustyöryhmä ylläpitää energiakatselmussuunnitelmaa ja raportoi suunnitelmasta sekä toteutuksesta vuosittain.

Tavoite vuonna 2018: 3 energiakatselmusta valmistuu ja 1 aloitetaan.

4.3 Kulutusseuranta ja sen hyödyntäminen

Sopimuksen tavoitteena on energiankäytön seuranta siten, että seurantatietoja hyödynnetään suunnitelmallisesti energiatohokkuuden hyvän tason ylläpitämiseksi ja tarpeettoman energiankulutuksen välttämiseksi.

HUS kehittää energiankulutusseurantaa ja sen hyödyntämistä olennaisena osana kiinteistöjen ylläpitoa. Syksyllä 2017 laadittu **kulutussmittarointiohje ja -strategia** (HUS-Tilakeskus 12.10.2017) tukee ohjetta energiatohokkuuden huomioimisesta HUS:n rakennusinvestoinneissa. Mittarointiohje esittää energiankulutussmittaroinnin tavoitetason, mittaroinnin toteutustavan ja määrittelee mittaroinnin toteutusta koskien eri osapuolten roolit uudis- ja peruskorjaushankkeissa.

Mittaroinnin kehityksen rinnalla tavoitteena on kehittää energiakulutuksen seurannan menettelytapoja hyödyntäen mm. etäluettavia mittareita ja näiden mahdollistamia tuntitehomittauksia. Mittaustietoa voidaan hyödyntää toimenpidetarpeiden tunnistuksessa, jotta voidaan ryhtyä tarvittaviin korjaus- ja säätötoimenpiteisiin.

Energiankulutuksen ja rakennusten ominaiskulutusten (kWh/m³, vedellä dm³/m³) seurannan ohessa kehitetään toiminnallisten muutosten seurantaa (palvelujen määrä ja laatu, tilojen käyttö- ja aukioloajat jne.), jotta kulutuksen muutosta voidaan arvioida kohdekohtaiset muutokset huomioiden. HUS:n kehitystavoitteena on energiankulutukseltaan merkittävien toimintojen ja prosessien mittarointitietojen lisääminen.

Energiatehokkuuden tunnuslukuja (MWh/hoitojakso, MWh/hoidettu potilas ja MWh/tuotanto) hyödynnetään ympäristökertomuksessa mahdollisuuksien mukaan HUS tasoisesti koko toiminnan energiatehokkuuden seurannassa. Tunnuslukuja käytettäessä dokumentoidaan niiden laskennassa käytetyt rajaukset ja lähtötiedot sekä tarkastellaan epävarmuudet.

4.4 Koulutus- ja tiedotustoiminta

Sopimuksen tavoitteena on koulutuksella ja tiedotuksella varmistaa, että henkilöstöllä on omiin tehtäviinsä ja toimintaansa liittyen tarpeelliset tiedot ja valmiudet energian tehokkaaseen käyttöön ja energiansäästöön. Tavoitteena on myös toimia esimerkillisesti energiansäästöä ja energiatehokkuutta koskeissa asioissa ja osoittaa se tiedottamalla aktiivisesti. Energiankulutukseen ja energiatehokkuussopimukseen liittyvät tiedot ja tavoitteiden edistyminen huomioidaan vuosittain toimintakertomuksessa ja ympäristökertomuksessa ja toimintasuunnitelma julkaistaan HUS:n verkkosivuilla.

Kiinteistötoimen energiatehokkuustyöryhmä arvioi vuosittain energiatehokkuuteen liittyvät koulutus- ja viestintätarpeet kiinteistöhallinnon ja kiinteistöjen ylläpidon osalta. Työryhmä ylläpitää koulutus- ja viestintäsuunnitelmaa.

HUS-Ympäristökeskus koordinoi toimintaan liittyen energiatehokkuuden ja ympäristöasioiden viestinnän ja koulutuksen kehittämistä yhteistyössä ympäristö- ja energiatyöryhmän kanssa. Koulutus- ja viestintätavoitteet huomioidaan vuosittaisissa ympäristöohjelmissa.

4.5 Uusiutuvien energialähteiden käyttöönotto

Sopimuksen tavoitteena on energiatehokkuuden parantamisen lisäksi lisätä uusiutuvien energialähteiden käytön osuutta. Uusiutuvien energialähteiden hyödyntämistä harkitaan tapauskohtaisesti uudisrakennus- ja peruskorjaushankkeissa Energiatehokkuuden varmistaminen HUS-rakennusinvestoinneissa -ohjeen mukaisesti.

4.6 Alueellinen yhteistyö ja koordinaatio

HUS tekee mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä kunta-alan energiatehokkuussopimuksen tavoitteiden tehokkaaksi toteuttamiseksi yhdessä alueen ja sopimusalan muiden toimijoiden kanssa. Yhteistyömahdollisuuksia kartoitetaan kiinteistötoimen energiatehokkuustyöryhmässä.

HUS on mukana Helsingin kaupungin ja elinkeinoelämän ilmastokumppanuusverkostossa.

4.7 Energiatehokkuus julkisissa hankinnoissa

Sopimuksen tavoitteena on saada energiatehokkuus yhdeksi kriteeriksi kaikkiin niihin julkisiin hankintoihin, joissa energiatehokkaamman laitteen, järjestelmän tai hankintakokonaisuuden valinta johtaa kokonaistaloudellisesti edullisempaan lopputulokseen.

Sopimuksen tavoitteena on, että energiatehokkuuden kannalta merkittävien hankintojen kilpailutusvaiheessa edellytetään aina, kun se on tarkoituksenmukaista ja tiedot ovat todennettavissa, palveluntarjoajilta hankintakokonaisuudesta, laitteesta tai järjestelmästä riittävät energiatehokkuustiedot (energiankulutus MWh/a), joko vähimmäisvaatimuksena tai vertailukriteerinä. Energiatehokkaan hankinnan säästövaikutus on tämän avulla mahdollista laskennallisesti arvioida ja raportoida säästötoimenpiteenä energiatehokkuussopimusten seurantajärjestelmään.

HUS:n hankintaohjeistusta ja koulutusta kehitetään HUS:n hankintastrategian (hallitus 6.6.2016) mukaisesti. HUS:n sitoutuminen vastuulliseen ja kestäväan hankintaan huomioidaan hankintastrategiassa ja hankintaohjeessa (HUS pysyväisohje 10/2017). **Hankintaohjeen ympäristöliitteen päivittäminen** on aloitettu vuonna 2017 tavoitteena julkaisu vuoden 2017 puolella. Työ- ja elinkeinoministeriön ohje Energiatehokkuus julkisissa hankinnoissa (2016) huomioidaan ohjeistuksessa.